

Andrzeжки to jeden z wyjątkowych, magicznych dni w roku. Wigilia św. Andrzeja- 29 listopada, od wieków jest dniem wróżb dziewczęcych dotyczących miłości i małżeństwa.

Tradycja wróżenia w Andrzeжки sięga czasów pogańskich. Wróżby miały być sposobem na poznanie niepewnej przyszłości.

Istnieją dwie główne hipotezy narodzin zwyczaju andrzejkowego, grecka i niemiecka. Grecy uczeni i historycy uważają że zwyczaj powstał dawno temu na Sporadach, malowniczych wyspach w południowo-wschodniej części Morza Egejskiego, gdzie było bardzo popularne wróżenie z ulanych woskowych figur. Z kolei niemieccy etnografowie zapewniają o niemieckiej genezie zwyczaju, jakoby pochodził od święta zadedykowanemu pogańskiemu bogowi Freyowi – „patronie stadła małżeńskiego, dawcy dzieci i wszelkiego urodzaju”.

W dniu św. Andrzeja kończy się rok kościelny. Ten święty, urodzony w I wieku w galilejskiej Betasidzie, był patronem książąt burgundzkich, którzy jego krzyż (został bowiem ukrzyżowany) przyjęli jako emblemat całej Burgundii.

Święty Andrzej jest również patronem Szkocji, 30 listopada, dzień świętego Andrzeja jest tam świętem narodowym (w odróżnieniu od przyjętego w Polsce zwyczaju, obchodzenia Andrzejek w "wigilię" św. Andrzeja, czyli 29 listopada). Wywodzące się ze Szkocji zwyczaje świętowania tzw. Andrzejek rozpowszechnione są w całej Europie i w większości mają one związek z tradycyjnymi wróżbami o tematyce matrymonialnej.

Już w IV wieku uważano że noc św. Andrzeja (z 29 na 30 listopada) jest najwłaściwszą porą na podejmowanie ważnych decyzji, choć jest opiekunem rybaków, rzeźników, górników i żeglarzy, był często przywoływany w panińskich modlitwach o udane małżeństwo.

Podczas wieczoru andrzejkowego, zwanego dawniej Jędrzejkami lub Andrzejówkami, panny odgadywały kto zostanie ich mężem. Był to wieczór wróżb poświęcony miłości i małżeństwu. Panny zaglądały zatem nocą do studni, lub zerkały w lustro o północy, aby ujrzeć twarz ukochanego.

Zgodnie z tradycją św. Katarzyna miała być opiekunką cnotliwych kawalerów, a św. Andrzej opiekował się pannami. Obydwoje zatem patronowali wróżbom matrymonialnym młodzieży.

Katarzynki przypadały na 24 listopada. Podczas nich kawalerowie mogli się dowiedzieć jaka czeka ich przyszłość. Katarzynki, jako dzień wróżb wyłącznie dla chłopców odeszły już w zapomnienie.

Obecnie Andrzeжки przeistoczyły się w wesołe spotkania młodych, zarówno dziewcząt i chłopców, połączone z różnymi, traktowanymi z humorem, wróżbami.

PROPONOWANE WRÓŻBY WIECZORU

Lanie wosku

Najpopularniejszą wróżbą Andrzejkową w Polsce jest lanie wosku przez dziurkę w kluczu do zimnej wody. Uzyskany w ten sposób kształt, rzucając cień z płomienia świecy na ścianę, daje pole do popisu naszej wyobraźni. W początkach upowszechniania się wróżby musiał być to klucz od poświęconych drzwi - zakrystii albo głównego wejścia do kościoła. Klucz symbolizuje przejście między światem żywych i duchów. Z cieni rzucanych na ścianę przez zgęstniały wosk można wyczytać przyszłość.

PRZYKŁADOWE OBJAŚNIENIA DO WOSKOWYCH CIENI

Figury geometryczne. O sobie: lubisz życie spokojne, bez trosk i komplikacji; masz duże zdolności, ale zbyt małe chęci. O przyszłej sympatii: spotkasz go w najbliższym otoczeniu; naturę będzie miał pogodną, w działaniu zdecydowany i rozsądny

Drzewa, rośliny, kwiaty. O sobie: nasz zamkniętą sentymentalną naturę, marzysz o prawdziwej miłości; duże zdolności artystyczne. O przyszłej sympatii: spotkasz go w placówce naukowej lub kulturalnej; będzie piastował ważny urząd, w uczuciach czuły, choć niezbyt wierny

Psy, koty, inne zwierzęta. O sobie: przyjazna, szczerza dusza, potrafisz załagodzić każdy konflikt. O przyszłej sympatii: poznasz go podczas wakacji; będzie posłuszny i wierny do grobowej deski

Warzywa, owoce, drzewa. O sobie: niecierpliwy kapryśnik; wciąż zaczynasz coś od nowa, więcej wymagasz od innych niż od siebie. O przyszłej sympatii: spotkanie będzie przypadkowe, początkowo tylko przyjaźń, potem gorąca miłość

Góry, skały, bryły. O sobie: gwałtowna, wybuchowa natura, lubisz rządzić innymi, przepadasz za niespodziankami i przygodami. O przyszłej sympatii: połączy was jakieś wspólne przeżyte wydarzenie; będzie nieco despotyczny, ale nieprzeciętnie uroczy

Rycerze, koń, przedmioty wojskowe. O sobie: masz sporo kompleksów, trudno mobilizujesz się do większych czynów. O przyszłej sympatii: połączy was ktoś z najbliższej rodziny, to będzie solidna partia, odpowiedzialny i zamożny

Domki, meble, przedmioty domowe. O sobie: jesteś wzorem pracowitości, dokładności i wytrwałości, nie lubisz bałaganu i zamieszania. O przyszłej sympatii: znasz go już teraz; będzie sentymentalnym domatorem

Serce. O sobie: nie potrafisz żyć bez miłości, często zmieniasz zainteresowania. O przyszłej sympatii: poznasz go podróży; to będzie miłość od pierwszego wejrzenia, absolutny ideał

Ustawianie butów

Drugim, obowiązkowym w Polsce elementem zabawy Andrzejkowej jest wrózenie przy pomocy butów. Każdy uczestnik ściąga lewy but. Buty uczestników zabawy ustawiane są w dwóch rzędach (osobno mężczyzn i kobiet), jeden za drugim, od początku pomieszczenia, w kierunku drzwi (gdy zabraknie butów, bierze się te z tyłu). Właścicielka i właściciel buta, który pierwszy przekroczy próg, jest predestynowany do rychłego zamążpójścia lub ożenku.

Wróżba- "Trzy kubeczki prawdę ci powiedzą"

Uczestnicy dzielą się na dwie grupy: mężczyzn i kobiet. Każdy z uczestników podchodzi do stolika z trzema kubeczkami. Pod jednym jest różaniec, pod drugim obrączka, a trzeci jest pusty. Każdy uczestnik wybiera jeden z kubeczków. Jeśli zostanie wybrany kubeczek, pod którym jest:

Różaniec - oznacza to, że ta osoba swoje życie spędzi w zakonie. Obrączka - że będzie mężem lub żoną. Pusty - oznacza, że osoba zostanie kawalerem lub panną.